

Oponentský posudek na bakalářskou práci Josefiny Kalousové - Identita českých neslyšících Romů

Autorka si vybrala jako téma své bakalářské práce identitu českých neslyšících Romů. Práce je standardně rozdělena na teoretickou a praktickou část, v teoretické části definuje pojmy neslyšící a Neslyšící, pojmy komunita a kultura s akcentem na kulturu Neslyšících. Teoretická východiska vycházejí hlavně ze zahraniční literatury, zejména anglosaské, protože téma dvojitých identit neslyšících pocházejících z etnických minorit není v našem prostředí zatím příliš prozkoumáno.

Zvláštní prostor je věnován tématům kultura a identita, autorka popisuje pět odlišných hledisek, podle kterých je možné zkoumat kulturu neslyšících, avšak v práci jsou uvedena pod číslovanými kapitolami hlediska pouze čtyři. Předpokládám však, že jde pouze o formální chybu, protože hledisko lingvistické je zmíněno přímo uvnitř kapitoly 3.2.2 Strukturní pohled.

Autorka Neslyšící také definuje na základě charakteristik etnických menšin a rozebírá situaci Neslyšících příslušníků etnických menšin z hlediska identity, rodiny a vzdělávání. Tato hlediska později využívá jako výchozí body pro výzkumnou část.

Druhá část práce je věnována kvalitativnímu výzkumu, který vychází ze zásad metody orální historie a který byl proveden formou polořízených rozhovorů. Rozhovory vedl Neslyšící výzkumník, který byl plně kompetentní ve znakovém jazyce. Data byla sbírána od celkem šesti respondentů, většina z nich je členem komunity Neslyšících.

Rozhovory byly vedeny podle jednotné struktury, jejich osnova je uvedena v přílohách. Zaměřeny byly na tyto oblasti: rodina, škola a vzdělání, volný čas, přátelství a partnerské vztahy, diskriminace, jazykové postoje, členství v komunitě, kulturní povědomí a stereotypy.

Cílem výzkumu identity neslyšících Romů bylo pokusit se zodpovědět otázku, jakým způsobem v těchto osobách koexistují dvě odlišné identity. Závěry jsou formulovány jasně a potvrzují fakta, které uvádí odborná literatura.

Práce je pojata svědomitě, výzkumná část přináší zajímavé poznatky, v některých případech by bylo užitečné zpracovat výsledky za pomoci tabulky nebo grafu. Přesto je práce velmi kvalitní a jistě by bylo vhodné rozvinout ji například v rámci diplomové práce.

Z formálního hlediska bakalářská práce Josefiny Kalousové obsahuje značné množství překlepů a nejednotností (např. psaní slova nerom/Nerom (s. 60) a chyb v interpunkci).

Otázky:

1. Kritériem pro výběr respondentů byla sluchová vada a romský původ. Romský původ byl posuzován podle fyziognomických rysů, příjmení a sebeidentifikace. Ve výsledcích výzkumu se ale ukazuje, že většina respondentů se se skupinou Romů neidentifikuje. Není tedy jedno z kritérií výběru v rozporu s výsledky výzkumu?
2. Ve své práci uvádíte, že: *„Během rozhovorů s osobami z etnické menšiny hrozí, že tazatel nevědomky projeví své hluboce zakořeněné předsudky či stereotypy, které by ovlivnily odpovědi respondentů. Proto bylo před zahájením výzkumu nutné, aby autorka i tazatel své stereotypy a očekávání analyzovali a reflektovali a tím se pokusili omezit jejich dopad na průběh rozhovorů“*.
Můžete prosím přiblížit, jakým způsobem tato analýza a reflexe probíhala?
3. Dle informací uvedených v práci byly všechny rozhovory nahrány na diktafon či videokameru následně přepsány. Jsou tyto přepisy někde k dispozici?

Celkové hodnocení práce:

Předložená práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci, doporučuji ji tedy k obhajobě. Stupeň hodnocení navrhuji dle průběhu obhajoby výborně až velmi dobře.

V Barceloně 4. 9. 2012

Mgr. Kateřina Šormová